[2023] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 848 : 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ 1073

ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ

ਬਨਾਮ

ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ

(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3840)

14 ਦਸੰਬਰ, 2023

[ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ ਅਤੇ ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ*, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। (i) ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ. 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; (ii) ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪੀਐੱਮਐੱਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ. 45 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; (iii) ਕੀ ਸੰਖੇਪ, ਮਿਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦੇ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ-ਧਾਰਾ3 ਅਤੇ ਧਾਰਾ45ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 186,204,120-ਬੀ, 353 ਅਤੇ 384 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇਕ 'ਐਸ' ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ-ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ 'ਐਸ' ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।- ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਯੂ/ਐਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। 'ਐਸ' ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਅਤੇ 353 – ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ-ਮਾਲਕੀਃ

ਧਾਰਿਤਃ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਐਮ' ਅਤੇ 'ਏ' ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ 'ਐਸ' ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ; 'ਐਸ' ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੌਕਸੀ; ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ 'ਏ' ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਵੇਰਵੇ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਆਪਣੀ

ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ (ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੈ) ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਪੀ. ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਹੱਦ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਆਦਿ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਓਐਸਡੀ ਸੀ, ਪੀਐਮਐਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ. 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21,24,25]

ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 2002-ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਆਈ.ਓ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼. ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਚਾਰਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ

ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜ ਨਾ-ਆਈ.ਓ ਕੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਅਪਰਾਧ. ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 28]

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013-ਆਰਡਰ.XXI ਦੇ ਆਰ. 3 - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈਃ

ਆਯੋਜਿਤਃ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ 16.06.2023 ਦਾ ਕਾਗਨੀਜ਼ੈਂਸ ਆਰਡਰ ਨਾ ਤਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ - ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ (ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।–ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਦਲੇਰਾਨਾ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ-ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੁ.1 ਲੱਖ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।[ਪੈਰਾ 9,10,11 ਅਤੇ 30]

ਵਿਜੇ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 2022 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 929-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2023 ਦੇ 3840.

ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 23.06.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਐੱਮਸੀਆਰਸੀ ਨੰ. 2023 ਦਾ 1258.

ਸਿਧਾਰਥ ਅਗਰਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ. ਐਡ., ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ, ਮਲਕ ਮਨੀਸ਼ ਭੱਟ, ਹਰਸ਼ਵਰਧਨ ਪਰਗਨਾਹੀਆ, ਨੀਹਾ ਨਾਗਪਾਲ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਚੋਪੜਾ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਰਸ਼ੀਆ ਘੋਸ਼, ਸਿਦਕ ਆਨੰਦ, ਐਡ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐੱਸ.ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਜ਼ੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਅੰਨਾਮ ਵੈਂਕਟੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਇਰਿਕਾ ਰਾਜੂ, ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਰਕਜ ਕੁਮਾਰ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਬੇਲਾ ਐੱਮ. ਤ੍ਰਿਵਦੀ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 23.06.2023 ਨੂੰ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1258/2023 ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 02.12.2022 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨੰ. ਈ.ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ/ਆਰ.ਪੀ.ਜ਼ੈਡ 0/09/2022 ਮਿਤੀ 29.09.2022, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ/ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ-ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ, ਜ਼ੋਨਲ ਦਫਤਰ ਰਾਏਪੁਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦਰਜ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 186,204,353,384,120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਪੀਐਮਐਲ ਐਕਟ")

3. ਬੇਲੋੜੇ ਵੇਰਵਿਆਂ, ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈਃ

ਮਿਤੀਆਂ	ਖਾਸ
30.06.2022	ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ

	ਧਾਰਾ 132 ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਮਰਾ ਨੰ. 664, ਹੋਟਲ ਸ਼ੇਰਟਨ ਗ੍ਰੈਂਡ, ਵ੍ਹਾਈਟਫੀਲਡ, ਬੰਗਲੁਰੂ।
12.07.2022	ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਪੱਕੀਰੇਸ਼ ਬਦਾਮੀ ਨੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 186,204,120-ਬੀ ਅਤੇ 353 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬੇਂਗਲੁਰੁ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਾਡੁਗੋਡੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ 129/2022. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 384 ਨੂੰ 03.09.2022 ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
29.09.2022	ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਈਡੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਇੱਕ ਈਸੀਆਈਆਰ ਨੰ. ਆਰ.ਪੀ.ਜ਼.ਓ/09/2022 ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ।
02.12.2022	ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ, ਜੋ ਕਿ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਈਸੀਆਈਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 06.12.2022 ਤੱਕ ਈਡੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 10.12.2022 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।
09.12.2022	ਈਡੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 4

	ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਧਾਰਾ 3 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।
14.12.2022	ਈਡੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਈਡੀ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ' ਤੇ 27.01.2023 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
13.01.2023	ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਏਪੁਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਚੌਥੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ, ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ.) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਅਤੇ 65 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)
20.01.2023	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
30.01.2023	ਈਡੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ।
10.02.2023	ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2023 ਦਾ 1258.
17.04.2023	ਦਲੀਲਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ

	ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।
08.06.2023	ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਅਤੇ 353 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 129/2022, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 384 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਉਚਿਤ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
16.06.2023	ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਅਤੇ 353 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ।
23.06.2023	ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
27.06.2023	ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰਬਰ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਬਦਾਮੀ। 129/2022 ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਡੁਗੋਡੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ

	ਅਤੇ 384 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 23.06.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

5. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 384 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਬੰਗਲੁਰੂ ਨੇ ਵੀ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਅਤੇ 353 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਸੀ' ਅਤੇ 'ਈ' ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਸਐਲਪੀ ਵਿੱਚ 'ਸੀ' ਅਤੇ 'ਡੀ' ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 08.06.2023 ਦੀ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ 16.06.2023 ਦੇ ਕਾਗਜ਼ੀ ਆਦੇਸ਼' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

6. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ 17.04.2023 ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 23.06.2023 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰੀਡਿਕੇਟ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ 08.06.2023 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਗਨੀਜ਼ੈਂਸ ਆਰਡਰ 16.06.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 09.10.2023 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਐਸਐਲਪੀ (ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ) ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਅਤੇ ਕਾਗਨੀਜ਼ੈਂਸ ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 16.06.2023 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਆਰਡਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ 09.10.2023 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 09.10.2023 ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈਃ -

"4. ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 19.06.2023 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਵਰ ਮੈਮੋ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਉਕਤ ਕਵਰ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ -

ਏ. ਮਾਇਰਾ ਮੋਦੀ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ।

ਬੀ. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟਾਂ।

ਐਮ. ਸੀ. ਆਰ. ਸੀ. ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਵਰ ਮੈਮੋ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ। 1258/2023 ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਲਗ ਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਐੱਲ. ਡੀ. 'ਤੇ ਉਕਤ ਕਵਰ ਮੈਮੋ ਅਤੇ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ 19.06.2023 ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐੱਲ. ਡੀ. ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ।...

7. ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 16.06.2023 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਆਰਡਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।..... "

8. ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ

ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਤੱਥ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ"।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ 2013 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ 21 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ XXI ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜੇ ਅਤੇ ਜਿੰਨੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਅਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਲਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10. ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ 16.06.2023 ਦਾ ਕਾਗਨੀਜ਼ੈਂਸ ਆਰਡਰ ਨਾ ਤਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

11. ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਕਾਗਨੀਜ਼ੈਂਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਖੇਪ, ਤਰੀਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਇੱਕ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਘੋਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਦਲੇਰਾਨਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

13. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੱਥ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਸਐਲਪੀ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

14. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਹਰੇਕ ਵਕੀਲ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਕੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚ ਮਿਆਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਿਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ

ਕਰਨਗੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

15. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਐਸਐਲਪੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਐਸਐਲਪੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ 09.10.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਅਸੰਗਤਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਡਰਾਫਟ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵੀ ਨਜਿੱਠਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।
16. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ:

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਤੀ 12.07.2022 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਈਸੀਆਈਆਰ ਮਿਤੀ 29.09.2022 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ-ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 02.12.2022 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(ii) ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਨੰ. ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ 129/2022 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 204 ਅਤੇ 353 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 384 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(iii) ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਵਿਜੈ ਮਦਨਲਾਲ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਜਾਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਸੰਘ (ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀਆਰਐੱਲ)) ਨੰ. 2014 ਦਾ 4634)

(iv) ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ' ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(v) ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਨੰਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 45 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

(vi) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ, ਮਨੀਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ ਜਾਂ ਨਿਖਿਲ ਚੰਦਰਕਰ ਵਿਚਕਾਰ ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਐੱਸ.ਵੀ. ਜਵਾਬਦੇਹ-ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਰਾਜੂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ:

(i) ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਗਠਜੋੜ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(ii) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਈ ਨਕਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਕੋਲਾ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਥਿਤ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਲਈ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸੀ. ਐੱਮ. ਓ. ਨਾਲ ਓ. ਐੱਸ. ਡੀ. ਵਜੋਂ ਜੁੜੇ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਇੱਕ ਜੂਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ, ਉਹ ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਅਤੇ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ ਰੈਕੇਟ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ।

---

[1] 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 929

(iv) ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ ਰੈਕੇਟ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਭਗ ਰੁ..540 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ ਜੋ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਰਮਿਆਨ ਨਕਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(v) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ ਰੈਕੇਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ (ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਚੌਰਸੀਆ), ਉਸ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ (ਅਨੁਰਾਗ ਚੌਰਸੀਆ) ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ (ਸੌਰਭ ਮੋਦੀ) ਦੇ ਨਾਮ' ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(vi) ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

18. ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (1) (ਪੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ "ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ" ਦਾ ਅਰਥ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 45 ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗੀਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 45 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਜੈ ਮਦਨਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਖਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

19. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤੋਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਗਵਾਹ ਦੇ ਨਰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸ਼ੰਕਾ, ਜਨਤਾ/ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤ ਆਦਿ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ

ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਅਸਥਾਈ ਹੋਣਗੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੇ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗੀ।

20. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ 30.01.2023 ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਈਡੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪੈਰਾ-10 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ -

"10. ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।

ਏ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੂਤ। ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ -

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਓ. ਐਸ. ਡੀ. ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਬਹੁਤ ਜੂਨੀਅਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸ ਨੇ ਉੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਸਿੱਧੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ., 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜ੍ਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਇੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਰੈਕੇਟ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਈ ਰਾਜ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਲਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਰਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜੋ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜ੍ਹੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨਗੇ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਣਲਿਖਤ ਨਿਯਮ ਸੀ ਕਿ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜ੍ਹੀ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਕਿ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜ੍ਹੀ ਦਾ ਉਸ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜ੍ਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਮਾਂਡ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਲਈ ਕੋਲਾ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਤੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਐੱਨ. ਓ. ਜੀ. ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ., 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ, ਲੁਕਾਉਣ, ਵਰਤੋਂ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਬੇਦਾਗ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਨੇ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ., 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਐੱਲ) (ਯੂ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ। ਈਡੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਲਾ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ 'ਤੇ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਅੰਤਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬੇਨਾਮੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਫੰਡਿੰਗ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਮਨੀਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੂਰੀਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਹੈ।

ਈਡੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨੀਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ ਨੂੰ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਦਰਮਿਆਨ ਨਕਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪਰਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਤੱਕ ਨਕਦੀ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਈਡੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਮਿਆ ਚੌਰਸੀਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੋਲਾ ਵਸੂਲੀ ਘੁਟਾਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ

ਸੰਪਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਅਸਲ ਲਾਭਕਾਰੀ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਰਜ਼ੀ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਆਰਡਰ (ਜ਼) ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੁਰਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

21. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦਰਮਿਆਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ ਦਰਮਿਆਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਰਾਗ ਚੌਰਸੀਆ ਦਰਮਿਆਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ; ਸ੍ਰੀ ਸੂਰੀਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੌਕਸੀ ਮਨੀਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ ਨੂੰ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਰਾਗ ਚੌਰਸੀਆ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਆਦਿ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

22. ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪੀਐੱਮਐੱਲਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ -

"45. ਅਪਰਾਧ ਸੰਗੀਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਣ। - -

(1).....ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ [ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮਨੀ

ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ], ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈਃ

(2)..... "

23. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਤੀ ਚੰਦਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਸਐਲਪੀ (ਸੀਆਰਐਲ) ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 04.08.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਨੰ. 2023 ਦਾ 7409 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰਃ -

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀ ਬਨਾਮ ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ., ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2001) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 280) "

24. ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਲਾਭ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ' ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ, ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਧਾਰਾ 437 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਈ

ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਈਮਾਨ ਤੱਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਉੱਦਮਾਂ ਅਤੇ ਉੱਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਲਾਭ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਹੱਦ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਆਦਿ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

25. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਜੋ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਓ. ਐਸ. ਡੀ. ਸੀ, ਪੀ. ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਭ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੈ।

26. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਉਹ ਹੈ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 384 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਡੁਗੋਡੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬੰਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ 2022 ਦਾ 129 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਏਸੀਜੇਐਮ ਬੰਗਲੁਰੂ ਨੇ ਮਿਤੀ 16.06.2023 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਅਤੇ 353 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਪੀਐਮਐਲਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ/ਹੈ।

27. ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮਿਤੀ 08.06.2023 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਆਰਡਰ 16.06.2023 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਦੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਆਈ.ਓ. ਉਕਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ। ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ 2022 ਦੀ ਧਾਰਾ 129 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ (ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ) ਨੂੰ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ

ਆਪਣੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 384 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।" ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 384 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਆਈ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਕਤ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

28. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀ. ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਚਾਰਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਈ.ਓ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ। ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੀ ਪੀ. ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਏ. ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਜੈ ਮਦਨਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

29. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੂਰਿਆਕਾਂਤ ਤਿਵਾੜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

30. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੁ.1 ਲੱਖ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

31. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇਃ ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate